

Posudek oponenta závěrečné diplomové práce

Název práce: Zemědělské výukové středisko

Jméno autorky: Bc. Marie Hojná

Vedoucí práce: Ing. arch. Michal Kuzemenský

Odborný asistent: MgA. Ing. arch. Slavomír Peterka

Oponent práce: MgA. Ing. arch. Dominik Bon

Klimatická krize je mimo jiné ohrožením urbanity. Hledání alternativních využití půdy ve městech je příležitostí k její mitigaci. Zadání je v tomto ohledu zvoleno precizně a nezpochybnitelně. Zemědělství ve městě už není přežitkem nebo kuriozitou, ale trendem, který sílí spolu s tím, jak myšlenka nerůstu proniká do veřejné debaty. Důraz na komunitu, ekologii a udržitelnost environmentální i sociální jsou logickými východisky soudobého architektonického návrhu. Zadání i navržené řešení jsou regenerativní z hlediska místa, půdy, krajiny i myšlení.

Zemědělské středisko v Troji u Vltavy je romantickým návratem k původnímu využití říční nivy, která – ač se to na první pohled nejeví – prošla v posledním století radikální proměnou. Krajina v tomto kontextu nemá být dále vykořisťována. Zadání je rozšířením stereotypní představy o úloze architektury ve městě. Architektura zemědělského centra je proto nestandardní, balancuje na hraně toho, co ještě považujeme za architekturu v tradičním pojetí a jaká má být role architekta v takovém případě. Balancuje na hraně krajinářské architektury a agrárního plánování. Nelehká úloha pro architektu. Návrh by proto měl být příkladný a předložit atraktivní vizi.

V analytické části autorka prokazuje, že téma je jí blízké a že ho dokonale ovládá. Program je kvalitně vyvážený. Hloubkové analýzy místa, krajiny, historie, referencí i současných metod v zemědělství to dostatečně dokládají.

Návrh je nejlépe čitelný v detailně zpracovaných situačních plánech a nadhledových perspektivách. Jednotlivé funkce jsou logicky rozmístěny v prostoru – medonosná louka, sad, mokřad, agrolesnické plochy i pastviny mají své jasně vymezené plochy. Dopravní řešení je chytré a nechává rezervu pro budoucí propojení k řece. Rekvalifikační středisko a komunitní budova jsou umístěny do dvou těžišť. Dohromady formují barokní zahradní kompozici. Místo opulentní kašny jsou v centru kompozice koryta s vodou. Sympatická ironie. Snaha ovládnout rozlehlý prostor dvěma budovami je zřejmá. Není ale navržené rozdělení funkcí do dvou centrálních staveb z praktického hlediska kontraproduktivní? Tradiční statky jsou téměř vždy semknuté kolem definovaného místa, mají jasný vstup a vztah vnější x vnitřní. Koncentrace a polyfunkčnost vznikající překrýváním a blízkostí mohou být zdrojem inovace.

Navržená geometrizace je v plánu působivá, ale svazuje ruce. Park na severu se zdá být v tomto ohledu zbytkovou plochou pečlivě rozvrženého zemědělského střediska. Projekt je možné interpretovat jako promyšlené prostorové funkční schéma. Mohou se funkce v místě, kde je tak velký tlak na využití prostoru překrývat? Může být park zároveň pastvinou, dětské hřiště umístěné

v sadu, komunitní budova i rekvalifikačním centrem? Může být mateřská škola přímo součástí zemědělského střediska? Atd.

Navržené řešení je přiměřené a realistické. Sentimentální kolážované vizualizace nemají chybu a ilustrují potenciál místa. Architektura navržených staveb je umírněná, nekřičí, je provozně a technicky skvěle zvládnutá. Detaily dokládají dokonalou znalost provozu ve všech jeho částech. Budovy nevyčnívají formou, materiály ani barvou, autorka volně přejímá estetiku zemědělských staveb, kterou přetavuje do atypických prostor. Komunitní budova uvnitř nabízí velkorysou baziliku, rekvalifikační centrum je zase definováno rozlehlým střešním skleníkem. Funkční dispozice, adekvátní prostory, vše je tak akorát. Myslím, že by architektura esteticky mohla více tematizovat nekonvenčnost programu, téma nerůstu, permakultury, komunity. Mohly být stavby ze dřeva, slámy a hlíny? A nešla by celá střecha skleníku pokrýt fotovoltaikou? A proč nechává tak málo prostoru pro komunitní DIY? Marie Hojná ve svém návrhu vizualizuje názor, že zemědělské centrum má být především civilní a ekonomicky dostupné. Navržená architektura je v rámci zadání poměrně konzervativní.

Návrh je důkladně zpracovaný, je konzistentní na všech úrovních a je jasnou odpovědí na zadání. Je působivý a lákavý. Nestandardní program zadání mohl být v architektuře interpretován silněji / odvážněji, obzvláště v místě, kde zdánlivě architekt nemá žádné mantinely. Uvědomuji si, že to jsou subjektivní kritéria a po odborné, formální, grafické i obsahové stránce je diplomová práce zvládnutá velmi dobře. Navrhuji proto hodnocení B.

Otázky:

- Jaké rozhodnutí vedlo k rozdělení programu do dvou od sebe vzdálených budov?
- Mohou se v zemědělském středisku jednotlivé plochy překrývat, nebo z praktického hlediska vyžadují fyzickou oddělenost?
- Proč mají navržené stavby konvenční stavební materiály a konstrukce?

V Praze dne 3. 6. 2025

Dominik Bon

